

**I Nederländerna kan vi se hur
hemska "dödshjälpen" är i
verkligheten.**

Kardinal Eijk: 'Problemet är vår hyperindividualistiska kultur' (Getty)

En missriktad barmhärtighetsgärning för fåtalet har blivit de mångas rättighet

Det kan inte förnekas av någon att Aurelia Brouwers varit en ung kvinna med allvarliga problem. Från unga år led hon av svåra mentala sjukdomstillstånd och i början av vuxenlivet var hon självmordsbenägen. Hon fick tillbringa två och ett halvt år i fängelse för mordbrand vilket ledde till nästan tre år på psykiatrisk institution. Hon drabbades av depression, ångest och ätstörningar och hade en disharmonisk borderline personlighet.

Aurelia blev i september i höstas inlagd nästan två hela dagar till på intensivens efter ett nytt självmordsförsök. Efter tre månader fick hon till slut det som läkare och psykolog båda ansåg uppfyllde kriterierna för eutanasi genom Lagen för livets avslutande på begäran och läkarassisterat självmord. Sedan Aurelia blivit informerad om beslutet på Nyårsafton fick hon vänta lite mer än tre veckor på dagen den 26 januari då hon fick en serie injektioner. Efter den sista slutade hjärtat att slå.

Hennes lidande var över men livet var också över för henne. Tragedin med 29-åringen från en avlägsen ort i östra Nederländerna blev det senaste fallet i en ökande serie eutanasi dödsfall på grund av "outhärdliga" och "hopplösa" psykiatriska skäl.

Hon antas vara det andra fallet offer för utnyttjade som dött på det sättet under lika många år. Det första kända fallet var också en holländska i tjugofemårsåldern som utnyttjats som barn och som var självmordsbenägen med självskadebeteende efter 15 års traumatisk stresssymptom, anorexi, minnesbilder, hallucinationer, depression, besatthet och tvångsföreställningar och omkastningar i humöret.

Aurelias död genom eutanasi grundade sig på en högst tvivelaktig tolkning av en lag som antogs i första hand för att lindra fruktan för en plågsam död hos patienter med cancer eller andra dödliga och obotliga sjukdomar – det slags fall som brittiska förespråkare för läkarassisterat självmord ofta lyfter fram som exempel på lagar som förbjuder assisterat dödande och som enligt deras mening borde ändras.

Men kritikerna hävdar att Nederländerna på bara 16 år med sådan entusiasm slungats nedför det sluttande planet att eutanasi i dag ser ut att vara tillgänglig för alla som argumenterar övertygande att livet blivit ett outhärdligt elände som aldrig kan bli bättre.

Ta fallet med den 41-årige tvåbarnspappan Mark Langedijk som beviljades eutanasi efter åtta års kamp mot ett alkoholberoende som förstört äktenskapet och lagt in honom på sjukhus och rehab 21 gånger.

Berättelsen om hans död verkar hemsk i all sin vardaglighet. Brodern Marcel, som är journalist, skrev senare i den holländska tidskriften *Linda* om hur båda satt i föräldrarnas trädgård i Overijssel timmarna innan det skulle ske och hur de skämtade, rökte, och åt smörgåsar med öl och vin. Läkaren som utförde eutanasin var en kvinna under 40 år som kom till platsen i vita fritidsskor och svart kjol. Enligt brodern flörtade Mark med henne och framkastade till och med att de kunde träffas om han överlevde.

När han druckit upp de sista dropparna i vinglasen föreslog läkaren att de skulle gå vidare med eutanasin. "Vad tycker du?" sa hon. Under andra omständigheter kunde det ha låtit som om frågat om han ville gå upp och dansa.

Eutanasifallen på grund av psykisk ohälsa och drogberoende har fyrdubblats på bara fyra år. När proceduren nu blivit en närmast

normal företeelse står det också klart att inte alla fall är särskilt ömkansvärda fall.

I en studie från Nationella hälsoinstitutet i USA har man upptäckt att majoriteten av dem som begärt eutanasi av i huvudsak psykiatriska skäl egentligen kände sig mer som ensamma och socialt isolerade. Många av dessa sörjande, olyckliga eller äldre människor kunde söka med ljus och lykta tills de hittade någon läkare som var villig att ge dem vad de önskade. Det är en eutanasi-kultur som håller på att förändra sättet att gå till väga – från att vara ett missriktat uttryck för medkänsla för det lilla fåtalet, till att bli en rättighet som många kan begära.

Enligt Ärkebiskopen av Utrecht, Kardinal Willem Eijk, var det den enkla handlingen att ändra lagen så att läkare tillåts döda som satt sådana förändringar i rörelse. ”Ställer vi dörren på glänt öppnas den till slut, och det är detta vi kan uppleva nu,” sa han. ”Problemet är vår kultur i dag och den är hyperindividualistisk så livets värdighet förstås inte som ett universellt värde för alla mänskliga varelser utan det är jag, och bara jag, som kan bedöma värdet av mitt eget liv. Jag är den ende som kan förstå det! Det är så radikalt i vårt land. Vi är så extremt individualistiska att många inte längre kan förstå att det finns en universell värdighet.”

För katoliker som Kardinal Eijk har livets värde skrivits in i sten i dekalogen. Den är kärnbegreppet i den naturliga morallagen som inskrivits i varje människas hjärta. S:t Johannes Paulus II påpekade att de tio budorden fungerade genom att ”vara en säkerhet för varje persons goda. Personen är Guds avbild och dekalogen beskyddar personens goda” och ”utgör de grundläggande förutsättningarna för kärleken till nästan”.

Den negativa föreskriften som förbjuder avsiktligt dödande skyddar de svagaste och mest sårbara i samhället. När den undergrävs verkar

livets värde plötsligt förhandlingsbart. I Nederländerna har rätten att dö utökats att omfatta dem som inte önskar leva med ett funktionshinder men som inte på något sätt är döende.

Den holländska polisen har inlett en första undersökning om död genom eutanasi. Det gällde en äldre dement kvinna som tidigare givit samtycke till att dö, som fick lugnande av en läkare, men som sedan, när hon kämpade emot, hölls ner av sin familj medan hon fick en spruta med dödlig narkotika.

Det skulle vara optimistiskt att tolka polismyndighetens ingrepp som ett tecken på att Nederländerna fångat sitt förnuft igen men det kan ses som en viss frustration över förmågan att reglera vad som sker i praktiken. Tvångseutanasi av äldre kvinnor var säkerligen inte vad någon av dessa välmenande men missriktade lagstiftare för 16 år sedan kunnat föreställa sig.

En effektiv reglering av eutanasin i dag verkar vara så nära det omöjliga man kan tänka sig, inte minst om man är medveten om vad en kamplysten och organiserad rörelse kräver och som aktivt söker komma vidare på liberaliseringens väg. Det var den slutsats professor Theo Boer, som avgick som sakkunnig 2014, kom fram till efter att ha framfört uppfattningen att han "tagit djupt miste" när han trott att eutanasin i Nederländerna skulle kunna kontrolleras.

Den brittiska lagen som förbjuder assisterat självmord och eutanasi "utgör ett bättre skydd mot oönskade konsekvenser", sa professor Boer den gången. "Tänk alltså efter innan ni stiftar en lag som kan leda till okända och oåterkalleliga följder."

Det hindrar inte en del brittiska media att obevekligt fortsätta tala för assisterat självmord. *BBC* ger vad man kan se utrymme till en ny "Rätten till döden utmanar Storbritanniens lagar" med varmt medkännande varje vecka, medan *Economist* sedan länge inte ens

låtsas upprätthålla objektivitetskraven. När nuvarande chefredaktören Zanny Minton Beddoes utsågs 2015, startade tidskriften upp en storformatskampanj för assisterat självmord som upprört många trogna läsare. "Kompetenta vuxna tillåts ju göra andra avgörande och oåterkalleliga val, som att genomgå könsförändring eller göra abort," hette det i en ledare. "Folk har rätt till samma kontroll när det gäller den egna döden." Det *Economist* så omutligt insisterade på, den absoluta personliga autonomin, fick Charles Moore (journalist och författare till biografi om Margaret Thatcher, övers. anm.) att kalla redaktörerna "valfundamentalister".

Men alla de här inläggen för att påverka opinionen har inte på något sätt fått lagstiftarna i Storbritannien att ändra uppfattning. Det senaste försöket att introducera assisterat självmord 2015 röstades lätt bort med siffrorna 330 mot 118. Det var den första parlamentsvoteringen i frågan på nästan 20 år och visade att opinionen bland parlamentarikerna knappast hade ändrats. 2015 röstade 74 procent av underhusets ledamöter mot förslaget, jämfört med 72 procent när man går tillbaka till 1997.

Men vi i Storbritannien kan vara säkra på att de som arbetar så hårt för assisterat självmord inte är besegrade. De omgrupperar sig bara och därför måste vi vara uppmärksamma på vad som håller på att hända på andra sidan Nordsjön.

Källa *Catholic Herald*. Simon Caldwell, freelance journalist
Översättning Göran Fäldt, april 2018.

<http://www.catholicherald.co.uk/issues/march-2nd-2018/the-netherlands-shows-us-the-true-horror-of-assisted-dying/>